

Kumar oynayan bireylerde kazanca yakın kayıp, kumar aşerme ve depresyon ilişkisinin incelenmesi

Mehmet ÇAKICI,¹ Ayşe BURAN,¹ Gökçe ÇAKIR,¹ Beniz YILMAZ¹

ÖZ

Amaç: Kumar oynayan bireylerde kumar bağımlılığının gelişmesi ile birlikte çeşitli ruhsal sorunların gelişebileceği bilinmektedir. Bu çalışmanın amacı, kumar oynayan bireylerde kumar oynama nedenleri, kazanca yakın kayıp, kumar aşerme ve depresyonun ilişkisinin incelenmesidir. **Yöntem:** Araştırma verileri Haziran-Temmuz 2019 tarihleri arasında amaca yönelik örnekleme yöntemiyle seçilmiş kumar oynayan 541 kişiden oluşmaktadır. Araştırmada Sosyodemografik bilgi formu, South Oaks Kumar Tarama Testi (SOKTT), Kazanca Yakın Kayıp Ölçeği (KYKÖ) Kumar Aşerme Ölçeği (KAÖ), Kumar Oynama Nedenleri Ölçeği (KONÖ) ve Beck Depresyon Ölçeği (BDÖ) kullanılmıştır. **Bulgular:** Patolojik kumar bağımlıları ile kumar oynayan bireylerin kazanca yakın kayıp, kumar aşerme, depresyon ve kumar oynama nedenlerine dair ölçeklerden aldıkları puanları karşılaştırıldığında, patolojik kumarbazların tüm ölçeklerden istatistiksel olarak anlamlı, daha yüksek puanlar aldıkları görülmüştür. Tüm ölçeklerin pozitif yönlü bir ilişkiye sahip olduğu görülürken kumara harcanan para arttıkça SOKTT, KYKÖ, KAÖ ve KONÖ ölçeği alt boyutu olan eğlenme/heyecanlanma alt boyunu artmaktadır. **Tartışma:** Araştırma sonuçlarına göre depresyonun patolojik kumarbazlarda daha fazla görülebileceği, kumara olan eğilimin ve kumar oynamaya yönelik motivasyon ve nedenlerin artması ile kumar oynayan bireyde depresyonun daha fazla görülebileceği tespit edilmiştir. Sadece patolojik kumarbazların değil, kumar oynamaya yönelik motivasyon ve eğilimlerin yükselişinin depresyonu artırabileceği düşünüldüğünde, kumar oynayan bireyler ile yapılan terapilerde bu eğilim ve motivasyonlar ile çalışılmasının depresyonu azaltılabileceği öngörülmektedir. (*Anadolu Psikiyatri Derg* 2019; 20(özel sayı.1):76-79)

Anahtar sözcükler: Kumar, kazanca yakın kayıp, kumar oynama motivasyonu, aşerme, depresyon

ABSTRACT

Objective: It is known that gambling addicts may develop various psychological problems with the development of gambling addiction. The aim of this study was to investigate the relationship between the reasons for gambling, near miss, gambling craving and depression in gambling. **Methods:** The data of the study consisted of 541 gamblers who were selected by purpose sampling method between June and July 2019. Sociodemographic Information Form, South Oaks Gambling Screening Test (SOGST), Near-Miss Scale (NMS), Gambling Craving Scale (GCS), Gambling Causes Scale (GCS) and Beck Depression Scale (BDS) were used. **Results:** When the scores of pathological gambling addicts and gambling individuals about loss, gambling craving, depression and gambling reasons were compared, it was seen that pathological gamblers obtained statistically significant higher scores from all scales. While all the scales have a positive relationship, as the money spent on gambling increases, the sub-dimension of entertainment/excitement, which is the subscale of the SOGST, NMS, GCS, and GCS, increases. **Discussion:** According to the results of the study, it was found that depression can be seen more in pathological gamblers, and also gambling motivations may increase depression. Considering that not only pathological gamblers but also the high motivation and tendencies towards gambling can increase depression, it is foreseen that working with these gambling individuals can reduce depression in therapies with gambling individuals. (*Anatolian Journal of Psychiatry* 2019; 20(special issue.1):76-79)

Keywords: gambling, near miss, motivation to gamble, craving, depression

GİRİŞ

Kumar bozukluğu, ciddi kişisel ve sosyal sonuçlara rağmen, sürekli ve kontrolsüz kumar oynamak ile tanımlanmaktadır.¹ Yayınlanan çalışmalarda patolojik kumar oynama ve problemleri

kumar oynama olmak üzere iki kategoride kumar bozukluğu görülmektedir.^{2,3} Kumar oynayan bireylerde kumar bağımlılığının gelişmesi ile birlikte depresyon, kaygı gibi çeşitli ruhsal sorunların gelişebileceği, kumar bağımlılığına eşlik eden nevrotik bozuklukların görülebileceği bilin-

¹ Yakın Doğu Üniversitesi, FEF Psikoloji Bölümü, Lefkoşa, KKTC

E-mail: ayse.buran@neu.edu.tr

doi: 10.5455/apd.302644864

mektedir.⁴ Depresyonun kumar oynayan bireylerde en sık görülen ruhsal bozukluk eş tanısı olduğu bildirilmiştir.^{5,6} Kumar oynayan bireylerin birbirinden farklı motivasyonlarla bu oyuna başladığı, bu motivasyonların sosyalleşme, eğlenme, sorunlardan kaçınma, heyecan ve parasal nedenler olarak sınıflandırılabilceği bilinmektedir.⁷ Yapılan çalışmalar kumar bağımlılığında olumsuz duygusal durumların kumar oynamaya yönelik motivasyonları da artırabileceğini göstermiştir.^{8,9} Depresif belirtilere sahip bireylerin sorunlarından uzaklaşmak adına kumar oynadıkları belirtilmektedir.¹⁰ Farklı motivasyonlarla da olsa kumar oynama davranışının sıklaşması, kumar oynama davranışının bir bağımlılığa dönüşmesine yol açabilmektedir. Tüm bağımlılık türlerinde, bağımlılığın gerçekleştirilmediği zamanlarda davranışın yapılmasına yönelik yoğun istek ve arzunun olduğu, bu arzunun da aşerme olarak tanımlanabileceği bildirilmektedir.¹¹ Kumar oynama alışkanlığının bir bağımlılığa dönüşmesiyle kumar oynayan bireylerde de kumar oynamaya yönelik aşerme duygusunun geliştiğinden bahsedilebilmektedir.¹² Bireyin kumar oynamaya yönelik artan isteğinin temelinde kazanca yakın kayıp duygusunun bulunduğu, kumar oynayan kişinin her kayıp yaşadığında 'tam kazanacakken' kaybettiğini ve tekrar kumar oynama eyleminin gerçekleştiği bilinmektedir.¹³ Kişinin kazanca yakın kayıp duygusunun artması, herhangi bir parasal kazanç olmasa da beyindeki ödüllendirilme devrelerini harekete geçirdiği ve bu nedenle kumar oynama davranışının arttığı belirtilmektedir.¹⁴ Her ne kadar kumar bağımlılığının depresyonla ilişkili olduğu bilinse de, kumar oynamaya yönelik kazanca yakın kayıp, kumar aşerme gibi eğilim ve motivasyonların depresyon ile ilişkisi olup olmadığı bilinmemektedir. Bu çalışmanın amacı kumar oynayan bireylerde, kumar oynama nedenleri, kazanca yakın kayıp, kumar aşerme ve depresyonun ilişkisinin incelenmesidir.

YÖNTEM

Araştırma nicel araştırma yöntemlerinden anket yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma verileri Haziran-Temmuz 2019 tarihleri arasında amaca yönelik örnekleme yöntemiyle seçilmiş kumar oynayan 560 kişiden oluşmaktadır. Araştırma verilerinin toplanması için Yakın Doğu Üniversitesi Etik Kurulu'ndan izin alınmıştır. Veriler iki klinik psikolog tarafından casino ve bet ofis gibi kumar oynayan bireylerin bulunabileceği yerlerde bireysel görüşmeler aracılığıyla toplanmıştır. Araştırmada gönüllülük ilkesine uyulmuş ve

araştırmaya katılmak istemediğini bildiren bireyler araştırmaya alınmamıştır. Araştırmada kişisel bilgiler için Sosyodemografik Bilgi Formu, kumar oynama sorununu taramak için South Oaks Kumar Tarama Testi (SOKTT), kumar oynama eğilimini ölçmek için Kazanca Yakın Kayıp Ölçeği (KYKÖ), kumar oynamayı ne derece arzuladığını ölçmek için Kumar Aşerme Ölçeği (KAÖ), kumar oynama davranışının altında yatan motivasyonu öğrenmek için Kumar Oynama Nedenleri Ölçeği (KONÖ) ve kişinin depresyon düzeyini belirlemek için Beck Depresyon Ölçeği (BDÖ) kullanılmıştır. Tüm ölçeklerin Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmış formları kullanılmıştır. Veriler SPSS 23 programı ile analiz edilmiş, demografik değişkenler için frekans analizleri, ikili grup karşılaştırmalarında t-testi ve ilişki analizlerinde Pearson korelasyon analizi kullanılmıştır.

BULGULAR

Araştırma verileri öncelikle eksik ve hatalı anketlerden temizlenmiş, veriler 560 anketten 541 anket üzerinden istatistiksel işleme alınmıştır. Araştırmada yer alan katılımcıların yaşlarının 18-63 yaş arasında olduğu, katılımcıların %21.3'ünün kadın, %78.6'sının erkek olduğu görülmüştür. Katılımcıların en fazla oynadığı kumar türü casino oyunları iken (%79.5), en az tercih edilen kumar oyununun ise horoz güreşi (%10.9) olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların %77.8'ini Türkiye doğumlu bireyler oluşturmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre araştırmaya katılan 541 katılımcıdan %28.1'inin (s=152) patolojik kumar bağımlısı olduğu görülmüştür. Patolojik kumar bağımlıları ile kumar oynayan bireylerin kazanca yakın kayıp, kumar aşerme, depresyon ve kumar oynama nedenlerine yönelik ölçeklerden aldıkları puanları karşılaştırıldığında, patolojik kumar bağımlılarının tüm ölçeklerden istatistiksel olarak anlamlı, daha yüksek puanlar aldıkları görülmüştür (Tablo 1). Tüm ölçeklerin pozitif yönlü bir ilişkiye sahip olduğu görülürken, kumara harcanan para arttıkça SOKTT, KYKÖ, KAÖ ve KONÖ ölçeği alt boyutu olan eğlenme/heyecanlanma alt boyutu artmaktadır. Kumara harcanan para ile depresyon veya diğer kumar oynama nedenleri arasında istatistiksel bir ilişki olmadığı görülmüştür (Tablo 2).

TARTIŞMA

Araştırma sonuçlarına göre depresyonun patolojik kumar bağımlılarında daha fazla görülebileceği, kumar oynamaya olan eğilim, motivasyon ve nedenlerin artması ile kumar oynayan bireyde

78 Kumar oynayan bireylerde kazanca yakın kayıp, kumar aşerme ve depresyon ...

Tablo 1. Patolojik olan ve olmayan kumar bağımlılarının Kazanca Yakın Kayıp, Kumar Aşerme Ölçeği, Kumar Oynama Nedenleri Ölçeği ve Beck Depresyon Ölçeği Puanlarının karşılaştırılması

		Sayı	Ort.±SS	t	p
Kazanca Yakın Kayıp Ölçeği	POK	389	47.80±30.23	-15.47	<0.001
	PKB	152	85.12±22.96		
Kumar Aşerme Ölçeği	POK	389	23.43±13.57	-12.83	<0.001
	PKB	152	39.17±12.51		
Beck Depresyon Ölçeği	POK	389	12.78±12.36	-6.36	<0.001
	PKB	152	20.34±12.55		
Eğlenme/heyecanlanma	POK	389	40.92±14.66	-7.84	<0.001
	PKB	152	51.80±14.10		
Kaçınma	POK	389	14.63±7.70	-8.11	<0.001
	PKB	152	20.75±8.34		
Para kazanma	POK	389	21.54±8.80	-10.35	<0.001
	PKB	152	29.13±7.17		
Sosyalleşme	POK	389	13.40±6.51	-6.45	<0.001
	PKB	152	17.54±7.19		

Tablo 2. South Oaks Kumar Tarama Testi, Kazanca Yakın Kayıp Ölçeği, Kumar Aşerme Ölçeği, Kumar Oynama Nedenleri Ölçeği, Beck Depresyon Ölçeği ve kumara harcanan para arasındaki ilişkisi

		Kazanca Yakın Kayıp	Aşerme	Depresyon	Kumara harcanan para	Eğlenme/heyecanlanma	Kaçınma	Para kazanma	Sosyalleşme
South Oaks Kumar Tarama Testi	r	0.627	0.524	0.323	0.234	0.431	0.438	0.461	0.356
	p	<0.001	<0.001	<0.001	<0.001	<0.001	<0.001	<0.001	<0.001
Kazanca Yakın Kayıp Ölçeği	r		0.739	0.341	0.225	0.652	0.498	0.630	0.399
	p		<0.001	<0.001	<0.001	<0.001	<0.001	<0.001	<0.001
Aşerme	r			0.339	0.245	0.547	0.480	0.525	0.415
	p			<0.001	<0.001	<0.001	<0.001	<0.001	<0.001
Depresyon	r				0.070	0.138	0.290	0.206	0.204
	p				0.106	0.001	<0.001	<0.001	<0.001
Kumara harcanan Para	r					0.203	0.057	0.045	-0.007
	p					<0.001	0.185	0.292	0.864

depresyonun daha fazla yaşanabileceği saptanmıştır. Araştırma sonuçlarının alan yazında yer alan çalışmalar ile benzer sonuçlar taşıdığı görülmüştür. Alan yazında da kumar oynama ile kumar oynama nedenleri ve depresyonun ilişkili olduğu belirtilmesine rağmen,^{15,16} kumar aşerme ve kumarda kazanca yakın kayıp duygularının depresyon ile ilişkili olup olmadığını araştıran bir araştırmaya rastlanmamıştır. Genel olarak kumar sorunu yaşayanlarda depresyon ve suçluluk duygularının yoğun olduğu bildirilmiştir.¹⁷ Ancak kazanca yakın kayıp duyguları alan yazında bugüne kadar ölçülemediği bir kavram

olması nedeniyle depresyon ve diğer ruhsal sorunlarla ilişkisi ortaya konulamamıştır. Kazanca yakın kayıp bir kumar eğilim belirleyicisidir.¹⁸ Kazanca yakın kayıp duygularının depresyon ile ilişkisini ortaya koyan bu çalışmada kumar eğiliminin artışının depresyona neden olabileceği görülmüştür. Benzer ilişki biçiminin aşerme ile de olabileceği bu çalışmanın gösterdiği bir diğer bulgudur. Kumar sorunu geliştikçe kumar aşerme ve eğiliminin de arttığı görülmektedir. Kumar oynama nedenleri de arttıktan sonra kumar sorunu artmakta ve kişinin daha fazla depresyona girdiği görülmektedir.

Kumar oynama nedenlerine ilişkin çalışmaların artmasıyla, kumar bağımlılığını önlemeye yönelik girişimlerin de artacağı belirtilmiştir.¹⁹ Bu sonuçlar göz önüne alındığında kumar oynayan bireylerde, kumar oynama nedenleri, kumar oynamaya yönelik eğilimleri ve motivasyonlarının da ruh sağlığı çalışanları tarafından ele alınmasının önemli olduğunu göstermektedir.

Sadece patolojik kumar bağımlılarının değil, kumar oynamaya yönelik motivasyon ve eğilimlerin yüksekliğinin depresyonu artırabileceği düşünüldüğünde, kumar oynayan bireyler ile yapılan terapilerde bu eğilim ve motivasyonlar ile çalışılmasının gerek depresyonu, gerekse kumar oynamaya yönelik istek ve arzuları azaltabileceği öngörülebilir.

KAYNAKLAR

1. American Psychiatric Association. *Diagnostic and statistical manual of mental disorders (5th ed.)*. Washington, DC: American Psychiatric Association, 2013.
2. Hodgins DC, Stea JN, Grant JE. *Gambling disorders*. *Lancet* 2011; 378(9806):1874-1884.
3. Heinz A, Romanczuk-Seiferth N, Potenza MN. *Gambling Disorder*. Switzerland: Springer, 2019.
4. Krause K, Bischof A, Lewin S, Guertler D, Rumpf HJ, John U, et al. *Explaining the relation between pathological gambling and depression: Rumination as an underlying common cause*. *Journal of Behavioral Addictions* 2018; 7(2):384-391.
5. Quilty LC, Watson C, Toneatto T, Bagby RM. *A prospective investigation of affect, the desire to gamble, gambling motivations and gambling behavior in the mood disorders*. *J Gamb Stud* 2017; 33(1):115-129.
6. Kessler RC, Hwang I, LaBrie R, Petukhova M, Sampson NA, Winters KC. *DSM-IV pathological gambling in the national comorbidity survey replication*. *Psychol Med* 2008; 38:1351-1360.
7. Lorains FK, Cowlishaw S, Thomas SA. *Prevalence of comorbid disorders in problem and pathological gambling: Systematic review and meta-analysis of population surveys*. *Addiction* 2011; 106:490-498.
8. Lee HP, Chae PK, Lee HS, Kim YK. *The five-factor gambling motivation model*. *Psychiatry Res* 2007; 150(1):21-32.
9. Takamatsu SK, Martens MP, Arterberry BJ. *Depressive symptoms and gambling behavior: Mediating role of coping motivation and gambling refusal self-efficacy*. *J Gamb Stud* 2016; 32(2):535-546.
10. Wood RT, Griffiths MD. *A qualitative investigation of problem gambling as an escape-based coping strategy*. *Psychol Psychother* 2007; 80:107-125.
11. Koob GF. *Animal models of craving for ethanol*. *Addiction* 2000; 95:73-81.
12. Young MM, Wohl MJA. *The Gambling Craving Scale: Psychometric validation and behavioral outcomes*. *Psychol Addict Behav* 2009; 23(3):512-522.
13. Stange M, Graydon C, Dixon, MJ. *Increased urge to gamble following near-miss outcomes may drive purchasing behaviour in scratch card gambling*. *J Gamb Stud* 2017; 33(3):867-879.
14. Clark L, Lawrence AJ, Astley-Jones F, Gray N. *Gambling near-misses enhance motivation to gamble and recruit win-related brain circuitry*. *Neuron* 2009; 61(3):481-490.
15. van der Maas M, Mann RE, McCready J, Matheson FI, Turner NE, Hamilton HA, et al. *Problem gambling in a sample of older adult casino gamblers: Associations with gambling participation and motivations*. *J Geriatr Psychiatry Neurol* 2017; 30(1), 3-10.
16. Barrault S, Mathieu S, Brunault P, Varescon I. *Does gambling type moderate the links between problem gambling, emotion regulation, anxiety, depression and gambling motives*. *International Gambling Studies*, 2019; 19(1):54-68.
17. Dussault F, Brendgen M, Vitaro F, Wanner B, Tremblay RE. *Longitudinal links between impulsivity, gambling problems and depressive symptoms: A transactional model from adolescence to early adulthood*. *J Child Psychol Psychiatry* 2011; 52:130-138.
18. Dickerson M, O'Connor J. *Gambling as an Addictive Behaviour: Impaired Control, Harm Minimisation, Treatment and Prevention*. Cambridge: Cambridge University Press; 2006.
19. Çakıcı M, Çakıcı E, Karaaziz M, Babayiğit A. *A review of problem and pathological gambling in North Cyprus*. *Cyprus Turkish Journal of Psychiatry & Psychology* 2019.